

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe $\frac{1}{2}$ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Scrisoarea dlui Mocsonyi.

«Tribuna» a publicat o scrisoare ce dl Al. Mocsonyi a adresat dlui Dr. Rațiu, încă în Iunie, când dl Rațiu chemase la o consfătuire la Sibiu și pe dl Mocsonyi. Consfătuirea din Sibiu, precum știm, s'a ținut fără dl Mocsonyi, numai de un număr foarte mic de acționari ai institutului «Tipografia». Despre hotărârile ei n'a transpirat nimic în public. Și judecând după cele-ce scrie acum «Tribuna», obiectul de căpetenie al discuțiilor celor întruniți la sfat național, a fost scrisoarea dlui Mocsonyi, care s'a publicat numai acum, după trei luni de zile.

Se vor fi bucurat domni din Sibiu, când le-a sosit acea scrisoare. Au salutat-o de sigur, cum o salută acum «Tribuna», aducând cele mai entusiaste elogii înțelepciunii politice a marelui bărbat din Birchiș și prosternându-se cu cea mai umilă evlavie înaintea părerilor lui.

S'au bucurat și se bucură restul comitetului neexistent, că după patru ani de neputință a venit un bărbat politic, care să salveze situația și să le spună o «altă idee», de care să se razime și prin care să se justifice.

Felul cum au salutat cei din Sibiu scrisoarea dlui Mocsonyi dovedește de-a dreptul, că se solidarizează întru toate cu cele spuse de d-sa, că acceptează *absolut* scrisoarea aceasta ca program al lor și ca o profesie politică a chiar restului de bărbați din jurul «Tribunei». Zicem *absolut*, fiindcă nici cea mai mică rezervă nu s'a făcut.

Ear' când cei din jurul «Tribunei» acceptă programul și vederile politice ale dlui Mocsonyi, este earăși clar dovedit, că l-au recunoscut de șef politic al lor. Cu un cuvânt: *dnii din jurul*

„Tribunei”, în frunte cu dl Rațiu, văzându-se singuri incapabili de luptă, recunosc șefia dlui Mocsonyi și se pun necondiționat la dispoziția d-sale.

Lăsăm deocamdată nediscuțată constatarea aceasta, care indică o fasă nouă în stările noastre politice și trecem la cuprinsul scrisorii, prin care dl Mocsonyi a triumfat asupra neputinței Sibienilor.

Streine nu ne sunt vederile din această scrisoare. Ele sunt identice cu cele comunicate acum câteva luni de dl avocat Brediceanu ziarului «Egyet-értés». Noi am fost atunci cei dintâi cari ne-am ridicat împotriva vederilor dlui Brediceanu, cu cari «Tribuna» și atunci se solidarizase. Am declarat, că nu putem să aprobăm o politică de oportunist neputincios, care ne impune o inactivitate absolută, până-ce guvernul maghiar cu dela sine indemn va veni să ne ofere prea grațios partidul nostru național, organizația noastră politică întreagă-întreguță, precum o aveam înainte de ordinile lui Hieronymi. Dl Brediceanu, se vede, atunci n'a făcut altceva, de cât a tâlmăcit vederile șefului seu politic, ale dlui Al. Mocsonyi, care în același chip rezonază în scrisoarea sa din «Tribuna».

Dl Mocsonyi recomandă deci dlui Rațiu această politică de abținere și de așteptare a grației guvernului maghiar ca unica „dogmă politică”, care nici un aderent sincer al partidului național nu o va contesta și nici un membru al partidului nu o poate contesta fără a cădea în eresie politică.

Apoi să ne dea voe marele politician și noul șef al grupării tribuniste, să contestăm cu toată sinceritatea și cu toată hotărârea dogma d-sale. Și sperăm că alătura cu noi vor fi toți aceia, cari au repudiat totdeauna oportunistul ca dogmă în politica noastră națională. Numai cei obosiți și cei im-

potenți pot să o aproabe și suntem perfect convinși că din șirul frunțașilor nostri marea majoritate nu se va pune pe lista obosiților — fără luptă. A fost suficient un interval de patru ani de neactivitate, de slăbire prin hărțueli interne și ar fi fatal, când, urmând acum dogma dlui Mocsonyi, ne-am pune din nou la tufiș. Ne-am asemăna cu somnurosul, care se întoarce pe cealaltă parte și-și continuă somnul, până ce i-se gătește mâncarea.

Astăzi nedisciplina și neorientarea în popor este atât de mare, încât o mai departe dăinuire a stării de-acum îl va duce la o crasă morală colosală. Și în asemenea împrejurări ivirea dogmei oportuniste e un pericol imens, în contra căruia, ori-ce frunțaș sincer al poporului trebuie să ia poziție și să infereze purtarea acestora cari — din neputință se solidarizează cu «ideea». Numai o acțiune grabnică, potrivită de-a concentra atențiunea poporului asuprași, potrivită de-a introduce o nouă viață regeneratoare, poate salva situația. Trebuie să se caute grabnic o modalitate practică, prin care se vor satisface macar câteva din revendicațiunile poporului, căci dimpotrivă devine desilusionat și absolut refractor pentru ori-ce luptă mai departe.

Vom saluta deci ori-ce idee și ori-ce propunere de acțiune și de luptă, dacă e posibilă, dar' propuneri »dogmatice« de felul celor făcute de ideologul dela Birchiș le vom respinge întotdeauna, dacă ele, ca în cazul de față, nu sunt conforme cu trebuințele imediate ale poporului.

Totodată nu putem să ne regretăm faptul, că neputința a împins pe prietenii dlui Rațiu până la această inconsecvență și la această umilire, ca ei, partizanii acțiunii politice, să îmbrățișeze acum de-odată cu atâta pasiune oportunistul și să se lăture cu el.

tunismul și să nu simțască palma aspră ce le-o aplică dl Mocsonyi în scrisoarea sa, spunând, că „am trebuit să fac și trista experiență, că vederile mele n'au avut destul pond spre a împedeca greșelile făcute.” Ba nu numai regretăm, ci ni-e rușine chiar de felul cum au capitulat prietenii dlui Rațiu, recunoscând și dniile lor de »greșeli făcute« faptele mărețe săvârșite înainte de 1894, la cari și dinșii, măcar nominal, au luat parte, pe când dl Mocsonyi clocea ouele oportuniste.

Un lucru însă e mai pe sus de orice îndoială.

Scrisoarea dlui Mocsonyi și comentariile doxologice ale »Tribunei« au lămurit situația. Suntem divisați în două tabere. Unii vor să continue starea ne-deamnă de neactivitate și de așteptare: acestia sunt oportuniștii dlui Mocsonyi cu falții dlui Rațiu. Alții însă vor să pornească un curent de acțiune pentru a feri poporul de o crasă morală. Noi insistăm pentru acțiune și vom sprigini cu drag ce se va întreprinde în favo- rul poporului.

Românii din Istria.

Dl V. A. Urechă publică într'o foaie din România următoarea scrisoare:

Am un vechiu obicei, când călătoresc: în ori-ce oraș ajung, vizitez nu numai monumentele publice, ci și piața principală, unde se adună cei dela țară de vând produsele lor. Numai studiul ce faci asupra țărânilor, poate să-ți dea adevărate și reale informațiuni despre starea de cultură a unei țări.

Visitai ieri, aci, la Abbazia, unde mă aflui poposit pe 2—3 zile, piața publică. Comunicam observațiunile mele nevestei mele, care mă însoția. Un țeran, care vindea ceva smochine proaspete, cât ne auzi grăind românește, se întoarse spre mine și-mi strigă:

Bura damireța, gospodel. Și eu mis Romârl..

Era în adevăr un Istrian din apropiere de Mattuglie, stațiunea de cale ferată deservind Abbazia.

Poate cetitorul se-și închipuiască de am

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

CĂTRĂ NAȚIUNE.

De-aș putea în schimb s'o las
Mintea pentru nebulie,
Ți-aș da lumea pe un ceas,
Ca s'o ai de jucărie.

Ți-aș da cerul de covor,
Căpătâiu pe mândrul soare
Curcubeul cingătoare
Steag bătrânul treicolor.

Ți-aș da sabie de foc,
Să arzi totul sub picioare,
Ce Te 'nghimpă ce Te doare,
Ce-Ți oprește-al Tău noroc.

Și-apoi de-aș putea s'o las
Mintea pentru nebulie,
Nu Ți-aș da lumea pe-un ceas
Ci Ți-aș da-o pe vecie.

(„Patria”)

S. B. C.

CLANȚA

— Noveletă —

E rău cu rău,
Dar' mai rău fără rău.

— Toaca... toaca... toaca... toaca... spune-mi zeu nevestă, când o să aibă și gura ta odată sərbătoare, să mă îmbăt în ziua aea, să-mi fie haznă; până acum am beut tot de necaz, să beau odată și de voie bună, să ved, cum o fi!

— Auzi bețivul, auzi hula lumii, zice că bea de necăjit! Apoi ce necaz ai tu mei desmățatule, că de când se creapă de ziua până noaptea tu tot cu coatele pe masă la crâșmă stai. Tu 'n curte n'ai un băț de lemn, plugul îți stă rupt, de când beat fiind l'ai rupt în dumbravă, și nu te gândești, că vine vremea sēmănatului, grapa-ți toată cu colții rupți în cuiu, gunoiul stă grămadă și tu bei să-ți dai casa la tobă. Asta-i necazul tău, trăsnete-ar fi fost Dumnezeu să nu te mai fi cunoscut, rușinea oamenilor!

— Uite cremenea uite! să dă scânteii.

Când a mai auzit lelea Susana și asta, și-a eșit din fire: strângea din dinți și se repezea la badea Toader amenințându-l cu pumnii sub nas: »Mă! m'aprinzi mă! că am pentru-ce, că te ride lumea; lucrul stă baltă, și pe tine

te latră câinii dela crâșmă până acasă și de acasă până la crâșmă, mă! Numinai o fată ai și tu și din tine i-să trage, că rămâne nemăritată.

Badea Toader știa una și bună când vedea că Susana toarce mereu la sudalme fără să mai gate, să trăgea cu scaunul lângă ușă și mai îndesa odată cu degetul cel mare jaru 'n pipă și începea cu clanța ușei: clanț, clanț, clanț, până-i țiuia urechile: ear' biata muier plesnea de necaz, îi curgeau lacrimile, de ciudă își lua furca 'n brau și trântea ușa în urma ei de se legănau icoanele pe pereți.

Badea Toader răsufia odată ușurat, își scoate pipa, care de patruzeci de ani a zăcut aproape în continuu pe buza lui de din jos, unde țeva își făcuse loc de odichnă, o bătea în palmă de scrum, o umplea iarăși cu tabac, îndesa jarul cu degetul cel mare, apoi o lua ear' între dinți, lăsând din când în când, pocnind din buze, câte o roată de fum.

»Așa Toaderel! își zicea el, apoi ce să-ți bați tu boreasa acum bătrân, las'o că se bate ea! Fata? Hm! s'o mărita și ea, că n'au toate norocul Susanei să-și găsească nărodul de când îi de șaisprezece ani.

Apoi își tocni căciula și eși. Unde? D'apoi unde pacostea să meargă în vremea aea, când nici zăpada încă nu s'a topit? În crâșmă. Doar' nu mergea numai el; toți vecinii să

duceau la badea Ioan să-și mai clătească gura cu câte un cuiu de rachiu.

»Du-te bețivule, veniți-ar numele!« strigă desperată biata Susana care sta cu furca 'n brau pe un sgeab de piatră în curte.

»Mai taci la dracu Clanțăreal!« îi zise Toader și trase porțița în urma lui

Florica era frumoasă ca un bujorel și harnică ca o alergătoare. Mulți ar fi pețit-o dar' știa, că ea așteaptă pe Stan să vie din cătane și de aceea nici nu cercau.

»Florica Susanei!« își ziceau ei, »aea nu ia pe altul să fie îmbrăcat tot cu aur, decât pe Stan a lui Pătru, nu vedeți că Toader li tot cu Pătru în crâșmă?

Nimenea însă nu știa asta mai bine ca Florica; ea aștepta să vie odorul ei în tot ceasul, căci i-a scris, că vine cu totul la urlaub. Ii și croise cămașa de mire și a început s'o coase pe ascuns să nu vadă nimenca.

»Stan, s'eracul Stan! cum o fi el l'am și uitat cum este. Frumos!... ca el n'a fost nimeni frumos în joc și acum are să fie și mai frumos. Ah! de-ar veni odată, că mi dor, mi dor de el.

Ea cosea la fereastră în căsuță nebăgând în seamă nimica, nici cearta bătrânului, că ei se certau tot mereu și fata nu-i mai auzia de-o vreme 'n coace.

stat cu plăcere la vorbă cu țeranul istrian! Nu mai întâlnisem un conaționalist din Istria de 31 de ani, dela 1868.

O deosebire însemnată aflai între Românul istrian din 1868 și între cel cu care acum grăii la Abbazia. Acesta nu se mai sfia de a vorbi limba sa, pe când cel de acum 30 de ani, pe la orașele litoralului Adriatic venind să vînză cărbuni, sau ori-ce alta, se ferea de a grăi limba sa. Conlocutorii lui slavi, ba — durere! — chiar și Italienii inconștienți, își băteau joc de *Români*... Acum, în piața dela Abbazia, Românul istrian nu-și ascundea naționalitatea grăind cu un *conațional*, deși acela nu era compatriotul lui.

Am căutat să-mi explic această deosebire. L'am întrebat dacă grăește bucuos *românește* când vine la țîrg? Cum se nu-i placă a vorbi limba lui, că doară nu mai sunt Români din Istria o nație fără de legătură cu nația mare.

Intrigat de asemenea răspuns, am stăruit să-l întreb ce legătură? Cu ce nație?

— Da *meri* (mergi) gospode, în grădina împărătească (parc) se vezi *Palatul* Domnului Românilor...

Are doi stâlpi mari, nu cu *șvarț ghelb*, (negru-galben, colorile austriace), ci cu roș-vîenț (vîenț-albastru) și galben. Ce? acolo vire (vine) Regele Carol cu muiera lui Lisaveta, împărăteasa Românilor... Și se fi văzut cu ce mândrie spunea aceste vorbe, cu voce răsunătoare, parcă ar fi voit se audă toată piața, se știe toți, că *Români* nu mai sunt *stingheri* pe lume, cum li credeau conlocutorii lor. Dar' încă se fi auzit cetitorul meu cum îmi povestii neuitata pentru el fericire, ce avu de a grăi într-o zi, mai acum doi-trei ari cu împărății Carol și Lisaveta, chiar în Palatul dela Abbazia!...

În gara dela Fiume altă întâlnire cu un alt Român istrian. Acesta este hamal.

Cât ne auzi grăind românește, pe dată se declară și el de *româr*, cu aceeași mândrie ca și țeranul dela Abbazia. Și acesta era fericit de a ști că *Români* au țară mare și împărăție.

— Dar' de ce mă chemi *gospode*? întrebai eu. Eu nu sunt croat, ci Român.

Vorba *Domn* o au Români istriani numai pentru *Dumnezeu* și acum n'o mai refuză lui *Carol I.* al Românilor. La „*surtucari*“ le zic cu apelativul slavon.

Când m'am despărțit de Românul din piața Abbazia și când mi-am luat rămas bun dela hamalul din Fiume, și unul și altul nu 'mi-au zis *adio*, ci în dialectul lor:

— *Domnul cu tine!*

Dau cele de sus spre a pune o întrebare conducătorilor naționali români de peste munți: De ce nu fac ei nimica pentru cultura și înțărirea națională a Românilor istriani?

Guvernul austriac, mult mai omenos ca cel dela Budapesta, nu cred că ar împotrivi pe frații ardeleni și bănățeni să se ocupe ceva de frații lor din Istria. Sunt câțiva ani, cu neuitatul G. Barițiu, ne înțelesesem asupra acestui punct; era vorba să se deschidă școli românești în câteva localități din Istria, trimițându-se învățători supuși austriaci. Durere! nu s'a făcut nimic încă, știu că lucrul va fi nu fără oare-care greutate, căci preoții slavi,

cari păstoresc pe Români istrieni, nu vor admite bucuos împedecarea slavizării acestora. Dar' interesele Austriei nu sunt ca ei să se slavizeze. Și acum și Italienii mai deștepți din litoralul Adriaticii austriace, au înțeles mai bine că slavizarea Românilor este în paguba lor...

Vază dar', conducătorii naționali din Sibiu și de pretutindenea de nu se poate face ceva pentru cultura națională a acelor Români istrieni cari nu 'și-au pierdut încă limba și cari, de când știu de regele Carol, nu-și mai tănuiesc limba lor românească.

Am putea face și noi cei din România ceva pentru Români istrieni, dar' s'ar putea, — după obiceiul, — bănuți că facem irendentism, Asemenea stupidă calomnie nu poate fi aruncată fraților ardeleni și bănățeni, când ei n'ar mai neglija pe Români din Istria.

Să sperăm că vom fi auziți și înțeleși...

Volosca, lângă Abbazia, 2 Sept. 1889.

Columna lui Traian.

Am fost amintit în nrul 35 al foii noastre, că la 3 Octomvrie n. a. c., din privilegiul ținerii congresului Orientaliștilor la Roma, deputații români, cari vor lua parte, vor depune și o coroană de bronz la picioarele columnei lui Traian.

Pentru-ca cetitorii foii noastre să aibă o idee oare-care despre acea columnă, o vom descrie în câteva cuvinte.

Columna aceasta a fost ridicată în anul 114 după Christos. Ea este alcătuită din o temelie, un fus și un căpeșel. Fusul ei, care e întreg de marmură, are o înălțime de 128 urme, în lăuntru scobit și cu 184 de trepte până în culme și cu 43 de ferestri, așa ce pe din lăuntru te poți sui până în vârful ei. Pe fața din afară a fusului sunt săpate figuri eșite în afară începând din jos în sus; acete figuri arată toate întâmplările cele mai însemnate din bătăliile lui Traian cu Dacii. Arată deasemenea uneltele, armele, cetățile, munții, apele, pădurile, portul și altele. Deasupra căpeșelului columnei se află chipul împăratului și părintelui nostru Traian, din care acum numai picioarele au mai rămas sus. Columna întreagă stă din 34 de trunchi pe marmoră, foarte mari, din acestia 8 sunt așezați în temelie, 1 în cunună, 23 în fus, 1 în căpeșel și altul în culme. Intreagă statua era unsă din sus până jos cu o mestecătură reșinoasă vâpsită, care acum abia se mai cunoaște. Figurile săpate în columnă nu sunt tot într-o formă de mari ci cele de deasupra sunt mai mari și adevă de 4 urme, ear' cele de mai în jos de 2. Columna a fost făcută de marele măiestru Apollodor, care în anul 105 după Christos a făcut și podul lui Traian peste Dunăre. Ea a fost așezată în Roma, în mijlocul unei piațe, care se numea »forul (piața) lui Traian«. Pe la 498 d.

Christos Papa Simachu a ridicat aci o biserică închinată S. Vasilie, ear' Papa Sixtu al cincilea în locul statuei lui Traian a pus statua lui S. Petru.

Această columnă, pe lângă aceea, că arată mărirea străbunilor nostri, ne arată totodată și că cine suntem noi. Chiar și atunci, când noi am tăcea, această columnă ar spune lumii întregi că noi suntem »Romani«. Dușmanii și toți voitorii nostri de rău, toți aceia, cari ar fi voit că noi să fim ori-ce, numai Romani, nu, cari ne-au numit acuma cu un nume străin, acuma cu altul de batjocură, văzând columna lui Traian, au recunoscut că noi suntem Romani, și și-au bătut pieptul cu mâinile, strigând: »De s'ar scula toată lumea în contră, de-ar zice toți, că Români din Răsărit nu sunt de viță romană, această columnă le va zice mințișil« Români din jurul Carpaților și de pe țărmurii Dunării sunt copiii Romei, sunt copiii ai unei mame mari și ca atari vor avea și un mare viitor.

REFORMA CĂLINDARIULUI.

O știre însemnată vine dela Petersburg, care ne interesează și pe noi. *Sfântul Sinod al împărăției rusești a hotărât adevădă părăsirea calendarului vechiu Iulian și adoptarea celui Gregorian.*

Se știe, că toate popoarele de religione ortodoxă, în frunte cu Rușii, se țin de călindariul cel vechiu, scriind adevădă timpul cu 12 zile mai napoi. Din faptul acesta resulta și resultă încă mari încurcături în comunicarea acestor popoare cu acele cari scriu timpul după calendarul cel nou. În toate afacerile, fie comerciale, industriale sau politice se nășteau o mulțime de neînțelegeri, adeseori cu urmări grave. Cu un cuvânt, această domnie a duor călindare era o adevărată plagă.

Adese-ori s'a ivit discuția asupra delăturării acestui neajuns, dar' până acum nu s'a obținut nici un succes, mai ales pentru-că bisericile ortodoxe nu au căzut la învoială. Bisericile diferitelor neamuri ortodoxe țineau la acest călindar ca la ceva impus prin canoane, dela care nu se pot abate. Și Rusia, care e eminentamente ortodoxă, era în fruntea acelor cari se opuneau unei reforme a călindariului în același chip, ca să se stabilească unitate.

La noi Români încă s'a ivit adeseori tema schimbării călindariului și totdeauna s'a găsit o parte pentru schimbare. Majoritatea însă se opunea schimbării din motive naționale, spunând că pentru noi Români este un avantaj național, că putem să ne ținem sărbătorile naționale deosebit de papistași, fiindcă numai astfel ne putem păstra intacte obiceiurile și credințele noastre naționale moștenite dela străbuni.

Acum însă precum vedem lucrurile se schimbă. Dacă și drept credincioasa Rusie se învoiește la părăsirea călindariului vechiu e probabil că și popoarele mai mici li-se vor alătura. În Grecia și Bulgaria știrea din Petersburg a fost călduros salutată. În România asemenea. Și asta mai ales din cauza că, în urma împlinirii unei perioade de ani, în anul viitor 1900, vom fi altcum nu cu 12 ci cu 13 zile îndărătul celorlalte confesiuni. Ziarele din București fac apel la sinodul român și la guvern, că să rezolve chestiunea unificării călindariului încă înaintea anului nou.

Pre cum am arătat, e o mișcare serioasă pentru reformarea calendarului.

E de sperat, că și în forurile și cercurile noastre bisericesti să se ia afacerea în serioasă compenire, mai ales că la noi călindariul cel vechiu numai în biserică se mai menține.

Călindariul vechiu e o ruginită moștenire a trecutului. Ar fi de dorit să nu mai intrăm cu ea în secolul al XX-lea, ci să mergem în rînd cu popoarele moderne, fără teamă că ne va înghiți călindariul lor.

Socoată

despre banii incurși și spesați cu ocaziunea adunării gen. a »Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului român« ținută în Deva la 27 și 28 Aug. a. c.

I. Percepțiuni.

Din contribuiri dela concert, bal, tanchet și suprasolviri 1814 fl. 50 cr.

II. Erogațiuni.

1. Amăsurat socoșilor casarului revizuite și aprobate în conferența din 17 Septemvrie a. c. 1514 fl. 50 cr.

2. S'a administrat ca venit curat Comitetului central al »Asociațiunii« 300 fl.

la oaltă 1814 fl. 50 cr.

Suprasolviri au incurș dela următorii dni:

Dela familia Mocsonyi 30 fl., Ilarion Pușcariu 3 fl., George Pogány 3 fl., Boga Károly 1 fl., Dr. Gavrilă Suciu 1 fl., Demetriu Suciu 1 fl., Dr. Nicolae Moșiu 1 fl., Dr. Aurel Ciatu 1 fl., Dr. Iustin Colbasi 3 fl., N. Stoichița 4 fl., Demetriu Preda 1 fl., Constantin Baicu 50 cr., Simion Dragomir 1 fl., Adam Leșnican 1 fl., la oaltă 51 fl. 50 cr.

Deva, 17 Septemvrie 1899.

Comitetul arangiator.

NB. Socoșile se pot vedea în arhivul des-părțământului VIII.

Făcea cheiță cu pui cu două fire scoase, căci era cămașă de mire și mire era Stan.

Și lucra mereu și noaptea când Susana era în șezătoare, ea cosea cămașa, să fie gata pe când o veni mirele ei.

Și cu ce dor lucra ea, și noaptea; visa cămașa și că a greșit cheița pe dos și apoi se supăra de moarte, că trebuia să o tae. Ear' dimineața, că e bine și c'a fost numai vis, săruta cămașa și cosea mai departe. Cosea, cosea și cânta ca o privighetoare. Zice, că Susana când era fată cânta la strânsul fînului de s'auzia un pogon în lung și-n lat, dar' nici Florica nu se lăsa; ei bine era fata ei, Florica Susanei, dar' cu toate că era Florica Susanei, doar' numai în glas că-i sémăna, incolo era goală Toader. Cât n'a sucit'o și pe ea mamă-sa: ba că te pepteni ca babele, ba că rochia stă pe tine ca pe un lemn, ba că nu ești mai isteafă, ba că nu dai bună ziua la oameni și le faci numai cu capu, ba așa, ba pe dincoala, dar' Florica tăcea, și fără veste lacrămile-i veniau în ochi.

În cearta lor nici când nu se arăta, ci li lăsa în pace, știa că mai are și bătrănu câte-odată drept, dacă nu totdeauna.

Când a auzit pe bătrănu c'a eșit, nu s'a putut ținea, să nu rostească: Sărăcul tata, s'a săturat și el de gura ei!

Dar' în curînd a auzit pașii Susanei și par'că i-a fost frică să n'o fi auzit, începu să cânte lin:

Vino bade de mă vezi,
Să 'nchizi ochii, să nu crezi,
Că vîrs lacrămile vale
De dorul inimii tale.

apoi ridică capul; Susana se apropia de ea, tremura toată de năcăjită; n'avea cui să se jăluiască, să-și verse focul de pe inimă, rudele erau departe și străinului ni-i spunea nici odată ce-i în casa ei. Numai Forica trebuia vrînd nevrînd să asculte cum îl învîrtia pe bietul Toader ca într-o troacă de porci.

Ea voia să nu mai auză, să-și astupe urechile, căci ori cum ar fi așa de slab nu-i, și apoi li e tată și ea trebuia să aibă o dragoste și o milă, căci era copila lui. Din când în când mai cerea să-i pună parte, dar' Susana pare că i-a pus paie în cap și au luat foc:

Tu! nu vezi că rid vecinii de el, tu! că-i toată ziua în crășmă cu Pătru, cu bețivul ăla și cu toți slabii din șat și boii negrijiți ca ai lui nu-s în tot cuprinsul ăsta, pe el nu-l vedea nimenea să taie un băț, tot eu să fac toate; la biserică n'a fost doar' de două ori de când s'a cununat, tot numai în crășmă, arde-ar focul, să dea Dumnezeu! Să bea și să înghiță la rachiu și să cânte cu Pătru după cap! Să știi că din beție i-se trage moartea. Dar' mai bine să mor eu înaintea lui, să nu pățesc o rușine ca aea, că nu mi-ar mai trebui alta. Să povestească lumea, că nu l'am chivernisit și că l'am lăsat de-o murit beat!

— »Lasă moartea mamă! las'o în pustie, c'o veni când o da Dumnezeu, și nu-l mai

tot sudui și d-ta, că poate de aea se supără și pleacă. Și acum iarna unde să se și ducă? Doar' nu-i numai el prin crășmă, că ved că se duc toți.»

Susana și-a înghițit năcazul, mai mușca din călți când li venea firul gros și ținea câte o motoșcă de caer în gură ca să nu-și verse năcazul asupra bieteii fete, și după ce se mai ușura începea eară:

»Hei fată ești tinără și ai să pățești multe în lumea asta. Bărbatul nu trebuie lăsat în voia lui, să-l ții închis mănecă-l corbii, ca pe un căne, că crășma și rachiu le pune capul. Eu, de nu eram eu, azi li vedeai pe Toader cerșind; ori apoi murea beat în vre-un șanț, de-i eșea vestea în lume, ca și lui moșu-său lui Pătru, la neamul ăla care nu se mai sa-tură odată de rachiu. Moșu-său a murit beat, tată-său a murit beat și mănecă-poimănecă o să-l zezi și pe el că cade în drum și nu mai ză-suffă. Și ăl din cătane tot așa o fi; că zice că așchia nu sare departe de pom!«

Când a auzit Florica asta, a cuprins'o un fior de moarte; și-a lăsat capul pe piept, a vrut să arunce cusătura, să fugă, să plîngă unde n'o vedea nimenea.

Stan al ei bețiv, cât nu l'a pomenit ea de trei ani de când li dus, cât n'a plâns ea când li scria că li greu și acum s'audă că-i bețiv! Ar fi dorit în ceasul ăla să o trăsnească Dumnezeu, să nu mai auză nici să nu mai vază nimic. Ea vedea bine că mamă-sa

i-a spus atunci, c'o fi bețiv și câte și mai câte năluciri li venea apoi în cap.

Un plâns amar o cuprinsese, lacrămile curgeau șiroi pe obrazii ei și cădeau pe cămașa mototolită în poală. Apoi oftatul o cuprinsese și ofta de nu mai putea răsuffa.

Susana s'a speriat; ce-o fi Doamne cu fata asta, ce ai Florico? De ce plîngi?

Tocmai în clipita asta se auzi vocea bătrănuului Toader pe uliță. El venea cu Pătru de după cap cântând:

Bat'o bruma țară rea
Când am bani, n'am cu cini bea
Când nu, cu toată lumea!

apoi se opriră înaintea casei. Pătru voia să meargă acasă, dar' Toader nu-l lăsa: »Hai vecine Petre, să ne pue baba mea o varză acră, ca la nuntă. Măne poimănecă o să ne cuscrim și să vezi și tu, cum stau treburile pe la noi!«

Florica a auzit de cuscrie și in ma-i bătea de bucurie. Ea își șterse iute lacrămile și cât bați în palme a așezat scaunele, a șters prin casă, a pus pânzătură nouă, a aprins lampa și a făcut totul ca oglinda. La hărnicie, ear' era fata Susanei.

— Bună seara Florică! Dumnezeu să te cinstească, cum mă cinstești tu pe mine, zise badea Pătru privind în toate părțile și văzând curățenia asta, pare că erau toate ca'n păhar.

»Ne-a murit măța bade Petre, nu vîi pe

CORESPONDENȚA

Onorate Dle Redactor!

Precum s'a anunțat în mai multe rânduri prin ziarele noastre, comuna bisericească gr.-or. din Petroșeni, și în special în partea ei cea mai mare, la stăruința și contribuția poporului miner, ce se află în mare număr la minele de cărbuni de aici, în primăvara anului trecut a început să edifice o biserică după toate formele corăspunzătoare cu spiritul timpului, cu trebuințele poporului și cu referințele sociale din loc.

Această biserică cu ajutorul lui D-zeu și sub conducerea înțeleaptă a întreprinzătorului Nic. Părău din Orăștie și a asistentului său Ilie Cândia, tot de acolo, e aproape definitiv terminată în ce privește edificiul ca atare.

Din incidentul acesta bucurie mare se manifestează la tot poporul nostru din părțile acestea.

Și cum se nu fie aceasta bucurie mare când poporul nostru în anii din urmă după atâtea stăruințe zadarnice pierduse toată speranța în realizarea scopului acestuia și acum ca prin minune vede deodată ridicată biserică sa proprie, frumoasă și măreață ca o mireasă curată și nevinovată îmbrăcată în toate podoabele sale și încă în locul cel mai de frunte al orașului, unde mai înainte sub direcțiunea societății brașovene »Kronstädter Verein« nici nu ar fi cutezat cineva să gândească decum se ceară acel loc.

Terminată fiind partea cea mai grea a lucrului ni-se părea, că o să putem răsufla nițel mai ușor și mai liberi de gânduri grele și apăsătoare, de cari am fost neîntrerupt preocupăți de un timp îndelungat și îndeosebi în decursul celor doi ani din urmă. de când s'a început lucrarea.

Dar' fiind-că până la completarea definitivă a operei noastre se mai recer încă multe sufletul ni-să umple din nou de griji și cugete serioase, căci cu terminarea edificării ni-s'au terminat și slăit și toate puterile, toate mijloacele de a procura barem cele mai esențiale obiecte de lipsă la decorarea bisericii, ca clopote corăspunzătoare cu mărimea bisericii, pictura în altar și pe timpla altarului, lustre (policandre) 4 candelă mai mici și una mare înaintea altarului, sfeșnice, cărți și vase etc. cu un cuvânt tot ce cade în cadrul înfrumusețării bisericii, fiind-că cele folosite până acum în biserica veche nici pe departe nu corăspund cu biserica nouă.

Stând lucrul astfel comitetul parochial duos de a-și vedea opera terminată și pusă la cale de a se putea săvârși serviciul divin în ea, lipsindu-i însă mijloacele necesare își permite prin aceasta a ruga pe toți acei domni și doamne din publicul mare, pe cari i-a în-

zestrat D-zeu cu inimă bună și cu dare de mână mai liberă să binevoască a veni într-ajutor fie în bani, fie în obiectele mai sus amintite, făcându-și prin aceasta monument neperitor la poporul nostru de aici, tipărindu-i-se numele lui și a familiei și a faptei săvârșite în analele și pomelnicele bisericii noastre de aici cu obligământul, ca posteritatea să țină aceasta în evidență pomenindu-le numele la toate slujbele și în toate timpurile.

Comitetul parochial face acest apel din împrejurarea, că în decursul edificării și chiar înainte de începutul ei mulți pretini cunoșcând starea bisericii noastre ne-au promis, că după terminarea edificiului se vor îngriji d-lor de a procura una și alta ce e de lipsă în interiorul lui. Acum sosind acest timp cu mult dor așteptat de toți, comitetul parochial îndrăznește a repeți rugarea sa cu atât mai virtuos, fiindcă e necesitate urgentă a se sfinți, căci în biserica veche e absolut cu neputință a se mai face serviciul în mod cuviincios.

Cu deplină încredere că vom obține rezultatul dorit suntem

Ai onoratului public

Petroșeni, 1 Septembrie 1899.

Pentru comitetul parochial
cu distinsă stimă

Avram Stanca,
președinte.

Petru Iacob,
not. com.

P. S. Cu această ocaziune ne permitem a atrage prețuita atențiune a Onoratelor institute de bani din comitatul Hunedoarei, cărorora s'au trimis câte un apel în scopul colectei pentru biserică să binevoască a fi cu considerare față de lipsele noastre și a ne vota vr'un ajutor binevoitor.

NOUTĂȚI

A doua parohie gr.-or. română din loc își are deja preotul seu. Dl Ioan Moța a sosit aici Mercuri în 20 Sept. n. (Sf. Maria mică) cu trenul de amezi. La gară a fost întâmpinat și binevenat în numele comitetului bisericesc de către notarul acestuia, dl Simeon Vlad, căruia dl Moța i-a mulțumit în puține cuvinte, după-ce apoi însoțit de un număr frumos de popor, în frunte cu mai mulți călăreți și trăsuri a pornit spre oraș. Ajunși în oraș, au intrat cu toții în curtea bisericii, unde dl senator Daniel David l'a binevenat în numele poporului. Dl Moța adânc emoționat de călduroasa primire ce i-s'a făcut din partea poporului, a mulțumit acestuia pentru dragostea manifestă față de d-sa, promițându-le, că fiind și d-sa fiu ieșit din popor, întreagă viața sa și-o va jertfi spre binele lui și al bisericii, care i-a zăcut și-i zace la inimă înainte de toate. A promis că va fi un adevărat părinte sufletesc pentru toți credincioșii de sub păstoria

la noi cu anii, îi răspunde Florica blând ca și când ar fi fost Stan.

— Unde-i baba, astă tată? întrebă badea Toader așezându-se pe un scaun.

— Da nu știu unde a eșit acuma, tată, dar' vine numai de cât!

Susana era ca turbată; pare că căzuse casa pe ea, așa era de involburată.

»Inghițitu-te-ar fi pământul nechivernisite, se nu te mai fi cunoscut, îmi cântă de încuscări cu neamu ăla bețiv, dar' cât oi fi eu, n'o fi aea, de-ași vedea fata că-i es peri albi în barbă și după bețivi n'o dau. Nu vreau să mă blasteme pe mine să nu fiu odichnită nici în pământ«.

Ea căuta să-și ascundă ciuda, apoi întră în lăuntru.

Bună seara vecine, ne-a murit mâța, zise ea silindu-se să zimbească.

Bună să-ți fie inima Susană, apoi las' c'o învia ea când o veni feciorul ăsta; că noi bătrânii cam toți în vatră ne mâncăm vremea, cil și mai eșim și pe la Ion la crășmă să-i mai dăm câte-o bună dimineața.

Așa-s oamenii vecine, întrerupse Susana aspru și ochii ei scăpărau de ciudă.

Au mai schimbat vre-o câteva vorbe, au mai povestit acolea bătrânii de când au fost ei, cătane, de șeisprezece ani ei n'au auzit o vorbă de mamă și de tată nici nu credeau că-i mai ved, când cu bătaia din țara

Praisului (Prusian) și numai întră Stan în casă și în urma lui vre-o doi-trei.

În seara aceea el sosise din cătane și nu s'a putut răbda să nu vadă pe Florica, ba s'a hotărât ca în bucuria ei s'o și pețască tot atunci.

Când a văzut Florica nu știa, este el sau numai i-se pare. Numai după-ce i-a sărit de gât și l'a cuprins în brațe a simțit că e Stan mirele ei, căruia i-a cusut cămașa.

Dar' Susana?

Îi încetase graiul. Se ținea cu mâna de scaun și se uita fără să poată rosti măcar un cuvânt.

A doua zi vestea umpluse satul, că Stan al lui Pătru s'a logodit cu Florica Susanei.

(Va urma.)

CUGETĂRI

Femea este ochiul raiului, sufletul iadului și scurgătorul buzunarului.

Femeile ne iubesc une ori pentru calitățile noastre, mai mult însă ne adoară pentru defectele ce le avem.

Femea e inima bărbatului.

Femea este alfa și omega, nimeni nu s'a început decât prin ele și nimeni nu s'a sfârșit decât tot prin ele.

d-sale și crede, că în curând va putea să și dovedească aceasta chiar și față de aceia, cari mai stau încă și acum neîncrezători, la ce poporul a isbucnit în strigăte de »să trăească«. După aceea au pornit cu toții spre noua sa locuință unde de nou a fost binevenat de către țeranul călăreț I. Herța. Instalarea se va face Duminecă.

Avis! Toate acele iubite țerance, cari cu ocaziunea adunării generale a »Asociațiunii« ținută în Deva în 27 August n. a. c. (Sfântă Marie) au luat parte la festivitatea poporală, și au fost premiate cu câte un floren pentru costume naționale și încă nu și-au primit premiul, sunt rugate să binevoască a se adresa cât mai curând d-nei presidentă a »Reuniunii femeilor române din comit. Hunedorei«, Elena Hosszu-Longin în Deva.

Reuniunea notarilor comunali și cercuali din comit. Hunedorei își va ținea adunarea generală ordinară la 5 Oct. n. a. c., la 2 ore p. m. în Deva. Tot atunci, la orele 9 a. m. se va ținea și ședința comitetului.

Necroloage. Primim următoarele anunțuri funebre: Subscrișii cu inimă trântă de durere aducem la cunoștința tuturor cunoșcutilor, că preaiubitul nostru tată, socru, frate, moș și strămoș Petru Popoviciu, paroch gr.-or. rom. în Săcămaș, distins cu brău roșu pentru meritele făcute pe teren bisericesc, membru pe viață al »Astreii« etc. după un morb scurt, dar' greu, azi în 5/17 Sept. la 8¹/₂ ore seara, în al 76-lea an al etății și 50-lea a preoției, împărțit fiind cu Sfintele Taine, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale neuitatului defunct, după împlinirea ritualelor bisericești, se vor depune spre eternă odihnă Mercuri în 8/20 Sept. la 3 ore p. m. în cripta familiară din loc. Săcămaș, la 5/17 Septembrie 1899. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvântată. Susana, ca fică, Iosif Șuiaga, ca ginere, Veronica, ca soră, Asinefta m. Romul Raca, Victoria v. d. Mariți m. Andron Bogdan, Lucreția m. Aron Gostae, Emanuil și Iulia m. Toma Roșiu ca nepoți și nepoate, Victor, Cornel, Olivia și Eugen ca strănepoți.

— **Johanna Badilă născ. Moldovan**, după lungi și grele suferințe, astăzi la orele 10 din noapte, în al 46-lea an al fericitei sale căsătorii, și-a dat sufletul seu nobil, dedicat familiei sale și deapropelului, în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale scumpei detuncte se vor transporta Vineri în 22 Septembrie st. n. la 3 ore d. a. din casa proprie, strada Urezului Nr. 9, la cimiterul gr.-or. din suburbiul Poarta-Turnului, spre vecinica odihnă. Sibiu, în 20 Septembrie st. n. 1899. Ioane Badilă, jude de trib. ca soț. Johanna Moldovan născ Farkas, ca mamă.

Răposata a aparținut unei dintre cele mai distinse familii din Sibiu. Pentru memoria părintelui seu Demetriu Moldovan a testat »Asociațiunii« casele sale, și 10.000 fl. în scrisuri fonciare, în total o valoare minimală de 35.000 fl., din care se se întemeieze un internat pentru studenții universitari români, fără deosebire de confesiune, dela universitatea din Cluj, eventual ca burse pentru studenții rom. din străinătate. A testat mai departe pentru casa națională 1000 fl., pentru catedrala din Sibiu 1000 fl. și pentru »Reuniunea femeilor rom. din Sibiu 500 fl. Aceste fapte nobile ale răposatei, dovedesc îndestul dragostea ce a avut-o ea în viață pentru neamul seu și nemuritor îi va rămânea numele în memoria noastră a tuturor.

— Corpul profesoral dela gimnaziul român greco-catolic din Blaj cu inimă intristată aduce la cunoștință încetarea din viață a iubitului lor coleg **Ciriac B. Groze**, preot, profesor gimnazial, camarar papal șcl. întâmplat în 21 Septembrie a. c. la 12 ore din zi, împărțit cu sfintele sacramente ale moribunților, în anul 52-lea al etății și al 28-lea al profesurii. Rămășițele-i pământești se vor așeza spre repaus etern în cimiteriul comun gr.-cat. din loc, Sămbătă în 23 Septembrie c. n. la 3 ore după amiază. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvântată! Blaj, în 21 Septembrie n. 1899. Intristații colegii!

Pentru învățătoare. Conform legii din 1890 despre darea de drumuri, învățătorii al căror salariu nu trece peste 300 fl., sunt scutiți de această dare. O învățătoare, impunându-i-se a plăti dare de drum, a recurat la judecătoria administrativă, care a adus hotărîrea următoare: »Deoarece sub numirea »tónitok« din textul legii sunt a se înțelege nu numai învățătorii, ci și învățătoarele, instructoarele (nevelőnök), îngrijitoarele grădiniilor frobeline, în genere toți aceia, cari se ocupă ex professo cu instrucțiunea și educațiunea, și fiindcă salarul recurentei nu trece peste suma de 300 fl., are să fie scutită de aruncul dării de drum«.

Auzi minune! Foaia locală »Szászváros«, dela 16 Sept. n. a. c. aduce știrea, că un

anumit avocat român din Deva, H. S., fiind citat de curând la judecătoria ca martor, n'a voit să mărturisască în limba maghiară, cu toate-că o cunoaște perfect și a fost provocat la aceasta de judele cercual Jasszenovits. Lucrul acesta îi supără cu atât mai mult pe Unguri, cu cât adv. H. S. a zis mai înainte, că va figura ca martor în limba maghiară, dar' ajungând la adecă, el n'a voit să vorbească decât românește. Judele cercual luând protocol despre acest cas, l'a înaintat camerei advocațiale din Arad. De bună seamă pentru-ca să-l pedepsească. Cu astfel de oameni apoi cu greu se va face înfrățirea între Români și Maghiari, zice »Szászváros«. O fi, fi! cum să nu fie?! *

O recunoaștere a lor. »Déva és vidéke« dela 21 Sept. n. a. c. aduce o notiță, în care spune, că un anumit adjunct notarial (ungur?) din jurul Petroșenilor, mai mult ca de 2 luni înșală poporul românesc, cu aceea, că adună dela el bani, sub pretext că-i trimite la directorul unei bănci din Paris, care are apoi să vină și vîzându-le casele și moșia, le va da împrumuturi dela acea bancă numai cu 4¹/₂%. Și de sigur că oamenii i-au crezut și i-au dus bani cu grămada, încât a adunat mai multe mii. Și aceasta a putut-o face el în toată voea, deoarece-ce cei din fruntea comitatului nu s'au interesat de ea, ear' fisolgăbiricul a privit liniștit la toate acestea. Și numai acum, după-ce oamenii vîzînd că nu mai sosește directorul numitei bănci au făcut pîre pe la judecătoria, și-au deschis ochii și autoritățile administrative, dar' când se pună mâna pe el, ea-l dacă ai de unde, căci a luat-o la sănătoasa, lăsînd în pagubă pe bieții țerani. »Totuși a avut dreptate acel agitator român, zice »Déva és Vidéke«, care a zis, că în Ungaria ura naționalităților față de Maghiari, se naște în urma administrării rele a statului, căci poporul în oficiali e silit a vedea totdeauna numai pe dușmanii sei, cari îi iau toate, dar' de dat nu-i dau nici-odată nimica, nici barem un sfat bun«. Asta o zicem și noi și ne bucurăm că o recunosc și unii dintre ei. Ce bine ar fi dacă toți ar recunoaște acest lucru, și s'ar nisui ca să-l îndrepteze!

Petrecere cu joc se va ținea în Bratca la 24 Sept. n. a. c., din incidentul sfințirii bisericii de către I. P. Sa Episcopul Aradului, Iosif Goldiș. Sfințirea bisericii va fi la 9 ore a. m., ear' petrecerea se va începe la orele 4 d. a.

Aur curat. Zilele trecute s'a aflat în băile dela Roșia șapte klg. aur curat. Unele dintre bucățile aflate sunt de mare valoare. Dintre aceste bucăți una e ca o creangă de arbor ale cărei frunze sînt curate place de aur, presărate cu strălucitoare cristale de aur, și compunește aproape un klg., dar' pentru forma ei rară, prețuște de trei-ori atât ca un klg. de aur pisat. Bucățile acestea s'au aflat într'o vîgăună din ramura numită »Țarina«, cu ocaziunea unei spargerii cu dinamit.

O nouă societate comercială este pe cale a se înființa în Bania, care va purta numele de: Prima societate comercială »Baniuța«. Capitalul social e de 20.000 împărțit în 1000 acții. Terminul pentru subscrierea acțiilor e fixat pe 1 Nov. n. a. c. Cei-ce doresc a subscrie acții să se adreseze la dnii **Vasilie Tenchi și Alexandru Derlian**, p. u. Bozovics.

Al doilea product și a treia înflorire. Din Sibiu se scrie, că în grădina delamaierul dlui Carol Iauernig se află un măr în a treia înflorire deplină, și are mere mărișoare.

Frați — dușmani. Un lucrător dintr'o fabrică din Pesta, Anton Eszszsky, s'a sfădit cu fratele seu cel mai tînăr Iosif, și într'atîta s'a înfuriat pe acesta, încât l'a junghiat cu un cuțit.

Un transport de 40.000 de găște s'a trimis zilele trecute dela Varșau la Rummelsburg. Pentru trimiterea lor s'au folosit vagoane anume construite. Dintre găște numai o parte s'a vîndut în piața de-acolo, ear' celelalte s'au trimis spre îngrășare la Ștralau, Treptaw și Weisensee.

Luptă pe șine. Zilele trecute așteptau sosirea trenului de amiază în Timișoara mai mult de o sută persoane. Deodată, un țeran român sare dintre mulțime peste barieră, și se aruncă pe șine. Un păzitor se aruncă îndată după el, pentru a-l depărta de-acolo, deoarece ce trenul era foarte aproape. Dar n'a putut. Într'aceea s'a dus și un polițist în ajutorul lui. Țeranul însă s'a luptat cu amândoi, și nu voia nici decum să se depărteze. Pe urmă, s'au mai repezit câțiva dintre pasageri, și așa li-a succedat delătura pe țeran din calea trenului. Până acum nu s'a putut încă constata identitatea țeranului.

O tragedie. Economul Josef Molnar din Tata, trăia de un timp încoace foarte rău cu femeia sa, din care cauză ea l'a și părăsit și a intentat proces de divorț contra lui. Când a voit însă ca să-și ia cu sine ce avea, bărbatul a rugat-o ca ea să se întoarcă earăși la el, dar' femeia nevoind, el a luat un revolver și după-ce a tras asupra ei două focuri, s'a împușcat și pe sine.

O femeie — covaciu. Aceasta trăește în comuna Zschabar, Kasan, și se chiamă Agrafana Maximoff. Alt covaciu în apropierea acelei comune nu se află. Ea a învățat această meserie dela tatăl seu, care încă a fost covaciu. Nu e măritată, are 50 de ani și e de o putere extraordinară. Toți feciorii cari se află în atelierul ei, îi sunt tare supuși, căci ea știe conduce într'un mod uimitor toate lucrurile.

Sinucidere de frica unei operațiuni. Un lucrător de fabrică, rupându-și mâna când întorcea la o mașină, a fost dus în spitalul din Hradzen. Medicul spitalului i-a spus că e silit să i-o taie. Lucrătorul, de frică, într'o noapte, pe când cealaltă încă dormiau, a fugit din spital și s'a aruncat în apă. Cadavrul lui a fost aflat numai a doua zi.

Pungășii pe tren. În timpul din urmă s'au întâmpnat între stațiunile Frankfurt-Basel foarte multe pungășii, încât pe călători i-a cuprins groaza. Poliția urmărește pe pungăși, a dat peste doi indivizi, cari aveau la ei o sticlă cu clorofom, cu care apoi adormiau pe călători. Unul din ei este American, ear' celalalt Spaniol.

În timpul cât a durat procesul lui Dreyfus în Rennes s'au telegrafat 8—9 milioane cuvinte. Statul a încasat cu acest privilegiu 450.000 de franci. În ziua când s'a adus judecata, s'au expedit 3000 de depeși.

Încercare de sinucidere. O fată din Pressburg făcuse cunoștință cu un tânăr, cu care și-a luat apoi și o odaie într'un hotel. În ziua următoare, dimineața, până-ce fata încă dormia, tânărul și-și a pachetat ce a avut, și după-ce a luat și cuțitul fetei și 3 cr. ce-i mai aflase la ea, a luat-o la sănătoasa. Fata trezindu-se și văzându-se înșelată, s'a otrăvit cu leșie, dar' n'a murit, căci i-s'a dat îndată ajutor medical.

A uitat ceva. O d-șoară tânără s'a suit într'un tramvai, care era îndesat de lume. Un domn se scoală dela locul seu și-l oferă d-șoarei, care l'a și ocupat, fără însă să zică ceva. Nu peste mult d-șoara s'a dat jos din tramvai, când deodată aude strigând: — D-șoară, ați uitat ceva! la ce ea îndată s'a suit earăși, și aștepta ca cel-ce a strigat-o să-i spună ce-a uitat. — Eu cred, că D-V. ați uitat ca să-mi mulțumiți, fu răspunsul dlui care-i oferise locul de șezut.

Șapte gemeni — de-odată. De obicei copiii se nasc câte unul. Câte doi și trei odată mai rar. Ear' când se întâmplă să se nască 4 și 5 odată, aceasta este o minune a naturii și obvine numai la sute de ani odată. Dar' un cas și mai rar de acest fel s'a întâmpnat în orașul Hameln, la 11 Ianuarie 1600. Într'o casă din acel oraș și azi se mai află încă o săpătură în zid, cu inscripția, că locuitorii acelei case au avut șapte copii deodată, cari au trăit până-ce au fost botezați, ear' după aceea toți șapte au murit.

AMICIȚIE — DISTRACTIE

Filla-Flori... Mai încet un pic, ne rugăm, mai încet!
 Știm și noi, că
 „Das ist der Liebe heil'ger Götterstrahl,
 Der in die Seele schlägt und trift und zündet,
 Wenn sich Verwandtes zum Verwandten findet,
 Da ist kein Widerstand und keine Wahl;
 Es löst der Mensch nicht was der Himmel bindet.“
 Numai cât
 „Niemand gab es ein so traurig Los
 Als Julius und ihres Romeos“.
Calaf.
Bruno. Te-am așteptat pe ziua anumită, dar' nu ți-ai finit cuvântul dat. M'am supărat rău. Însă... poate dacă vei repara-o, în loc de una cu două zile; atunci te voi crta totuși, dar' să fie așa! Tai, tai puile.
Tansa.

Anicuței. Ești departe, mult departe, suflet nobil înțeleg, ce distanță ne desparte, când cu plâng și mă jlesc... Știi ce mi-ai promis, dar' până-acum e tot numai vis. Nu uita că un cuvânt al mamei va fi balsamul răcoritor pentru inima-mi arsă de dor. Așteaptă cu nerăbdare:
Licu.

POSTA REDACȚIEI.

D-nei *Aurelia Luchu.* Vă rugăm să vă adresați la d-na *Zotti Hodoș*, în Caransebeș, deoarece-cc noi nu mai avem.
 D-nei *O. D.* în *R.* Se va publica.
 D-lui *V. I.* în *S.* În nrul viitor.
 D-lui *P. H.* în *Rădulești.* La semnul ** din posta redacției nu cătră D-V. ne-am adresat, căci noi nici n'am știut că și D-V. aveți acel semn.

FEL DE FEL

— Casa aceasta seamănă cu corabia lui Noe, zise un architect cătră un proprietar, care nu avusese nici-odată afaceri cu d-sa.
 — Pentru-ce? întrebă proprietarul curios.
 — Pentru-că în ea se află tot soiul de dobitoace.

Ris continuu. — În căutarea doctorilor dela spitalul Comté din Chicago se află un bolnav unic în felul său. E un muncitor cu numele Mattas, care rde mereu, fără să se poată reținea și care a ris atât de mult încât și-a pierdut cunoștința, continuând cu toate acestea a rde.

Personalul spitalului nu înțelege nimic și se întreabă ce a putut provoca această ilaritate continuă la bolnav. Mattas se afla în mijlocul a lor sei, seara, când deodată a început să rida cu hohot.

La început s'a crezut că amintirea unei glume îl face să rida, dar' după ce trecu o jumătate de oră și Mattas nu încetă de a rde, nevasta sa se neliniști și dete de știre vecinilor. Aceștia, natural, n'au putut face nimic. A fost anunțată atunci poliția care a transportat pe Mattas la spital.

El continua a se strimba de ris, și când l'a examinat doctorul i-a pufnit în nas de ris. Medicii spitalului cred că Mattas a înghițit o otrăvă oare-care, dar' ei nu cutează să se pronunțe asupra acestui bolnav curios, care e în stare să moară rizând.

O deecoperire contra pulberii fără fum. Se știe zorul cu care toate statele s'au apucat să fabrice pulbere fără fum, cu care trupele pot să tragă un foc după altul, fără a se putea descoperi locul din care se trage.

Acum ziarele transoceanice anunță că un oficer din armata Statelor-Unite, colonelul Smart, a făcut o deecoperire care neutralizează avantajul pulberii fără fum.

El a constatat că, prevăzând lunetele, ochenele sau lornietele de război cu sticle violete, se obține posibilitatea de a zări, chiar la distanțe mari, efectul produs în atmosferă de descărcăturile focurilor trase cu pulbere fără fum.

Acum se va face cu această deecoperire o experiență în insulele Filipine, unde insurgenții se servesc de arma Mauser încărcată cu cartușe cu pulbere fără fum.

Toți ofițerii d'acolo au fost provăzuți deja cu lorniete cu sticlă violetă, cu cari se poată descoperi imediat liniile inimice și să-și reguleze tirul oamenilor.

Dacă această încercare reușește, nu va fi de mirat să vedem pe viitor soldați pornind la război cu ochelari violeți.

Redactor responsabil: **Petru P. Barițiu**

Szám 364—1899 (591) 1—1

ĂRVERESI HIRDETMEŢY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel köz-hirrē teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírótság 1898. évi Sp. 206/3 számú végzése következtében Dr. Moldovan Szilviusz ügyvéd által képviselt »Ardeleana« takarékpénztár javára Korán Iosif I. Nikola ellen 32 frt s jár. erejéig 1899. évi márcz. hó 30-án fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 330 frtra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhából nyilvános árverésen eladatkak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírótság 1899-ik évi V. 335/3 számú végzése folytán 32 frt tőkekövetelés ennek 1894. évi november hó 3. napjától járó 8% kamatai,

váltó díj és eddig összesen 35 frt 60 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Treptes Ioszf I. Paraszkv lakásán Mada községben leendő eszközésére 1899. évi szeptember hó 29. napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azakra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyogyon, 1899 évi szeptember hó 16. napján.

Ruszyly Imre,
kir. bir. végr.

Szám 420—1899. (592) 1—1

ĂRVERESI HIRDETMEŢY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel köz-hirrē teszi, hogy az algyógyi kir. járásbírótság 1898 évi Sp. 579 számú végzése következtében Dr. Moldovan Szilviusz ügyvéd által képviselt Pap Georgiu javára Mumuta Iosif ellen 35 frt s jár. erejéig 1899 évi márczius hó 23-án fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 320 frtra becsült következő ingóságok, u. m. szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatkak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírótság 1898-ik évi Sp. 579 számú végzése folytán 35 frt tőkekövetelés ennek 1898 évi november hó 26. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 38 frt 20 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig végrehajtás szenvedő lakásán Algyógy-alfaluban leendő eszközésére 1899 évi szeptember hó 28. napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyogyon 1899 évi szeptember hó 16. napján.

Ruszyly Imre,
kir. bir. végr.

Szám 1108—1899. bvégrh. (593) 1—1

ĂRVERESI HIRDETMEŢY

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel köz-hirrē teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1899. évi V. 515 számú végzése folytán Dr. Moldovan Silviusz ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénztintézet végrehajtó javára Filimon Szimon, Kuriák Szimon, Pisó Pompiliusz végrehajtást szenvedett ellen 350 frt tőke és járuléka erejéig elrendelt fogatosított biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag le és felülfoglalt és 1631 frtra becsült szarvasmarhák, gépek, butor, szekerek és kukuricaból álló ingóságok a 350 frt tőke, ennek 1897. február hó 19-től járó 6% kamata 1/3% váltódíj és eddig összesen 45 frt 42 kr. tevő költségeknek felhajtására a korábbi és későbbi foglaltatók javára is nyilvános árverés utján eladatkak.

Mely árverésnek a dévai kir. jbnak 1899. V. 515 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis Vormágán, Kéménden, Nagyágón alperesek lakásán leendő eszközésére 1899. évi szeptember hó 29-ik napjának

délután 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Az árverés kitűzése körül díj 2 frt 90 kr. tesz. Kelt Déván, 1899. évi szept. hó 7. napján.

Csoma Imre.

Sz. 929—1899 kir. végrh. (594) 1—1

ĂRVERESI HIRDETMEŢY

Alulirt kir. bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §-a értelmében ezenel köz-hirrē teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak Sp. II. 250/4 898 sz. végzése folytán Dr. Moldovan Silviusz szászvárosi ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénztintézet valamint a többi alap és felülfoglaltatók javára, Bogdaneszk George és társa ellen romoszi lakosok 90 frt tőke, ennek 25/XI. 894 tőke 8% kamatai, 47 frt 90 kr. és ezuttali 2 frt 90 kr. árverés kitűzetési költségek iránt kielégítésként le és felülfoglalt és 1622 frtra becsült hintó, kocsi, lovak, sertés és egyéb ingóságok bírói árverésen elfognak adatni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbírósnak V. I. 135/4 1899. sz. végzése folytán a helyszínen vagyis Romoson adósok lakásán leendő eszközésére határidőül 1899. évi szeptember hó 30-ik napjának délelőtti 8 órája tūzetik ki, a midőn is a fentti ingóságok, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében csakis készpénz mellett esetleg becsáron alul is elfognak adatni. A befolyandó vételár pedig bírói letétbe fog helyeztetni.

Kelt Szászvárosan, 1899. évi szept. hó 14-én.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó

Szám 421—1899 (595) 1—1

ĂRVERESI HIRDETMEŢY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel köz-hirrē teszi, hogy az algyógyi kir. járásbírótság 1899. évi V. 727 számú végzése következtében Dr. Moldovan Silviusz ügyvéd által képviselt »Ardeleana« takarékpénztár javára Zaharie Nikulae I. Iosif ellen 88 frt s jár. erejéig 1899. évi február hó 26. fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 378 frtra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, juhok és gazdasági eszközök nyilvános árverésen eladatkak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósnak 1899. évi V. 72/2 számú végzése folytán 88 frt tőkekövetelés ennek 1899. évi február hó 1-étől járó 8% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 43 frt 75 kr. bíróilag már megállapított költségek erejéig végrehajtás szenvedő lakásán algyógyi alfalu községében leendő eszközésére 1899. évi szept. hó 28. napjának délutáni 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyogyon, 1899. évi szeptember hó 16. napján.

Ruszyly Imre,
kir. bírósági végrehajtó

**„MINERVA“
INSTITUT TIPOGRAFIC, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.**

Active Contul Bilanțului. Passive

	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în numărar	448	70	Capital social:	5000	—
Efectele cauziei „Rev. Orăștiei“	2718	75	Fondul de rezervă	2073	88
Inventarul Tipografiei	4876	92	Fondul „Revistei Orăștiei“	250	—
Inventarul Mobilierului	709	11	Dividende neridicate	102	50
Debitori	2718	92	Creditori	3458	69
			Profit	587	33
	11.472	40		11.472	40

Orăștie, în 30 Iunie st. n. 1899.

Dr. Stefan Erdélyi m. p. **Aurel P. Barciannu m. p.** **Dr. Silviu Moldovan m. p.**
 membru în direcțiune. director. membru în direcțiune.
Bilanțul de față s'a aflat exact și în deplină conformitate cu registrele institutului!
Ioan Andrescu m. p. **Petru Belei m. p.** **George Baciu m. p.**